

ΕΙΡΗΝΗ - ΠΟΛΕΜΟΣ

Η ειρήνη είναι ένα από τα βασικότερα αγαθά, η επικράτησή της συμπεριλαμβάνεται στις ευχές των ανθρώπων διαχρονικά. Από την άλλη, οι πόλεμοι έχουν συνοδεύσει την ανθρώπινη ιστορία σε όλες τις περιόδους. Τα τελευταία χρόνια συμβαίνουν διεθνώς μεγάλες αλλαγές που δίνουν νέα μορφή στο παγκόσμιο σκηνικό. Συνέπεια αυτών των αλλαγών είναι οι νέες εκρήξεις πολέμων που καθιστούν και στις μέρες μας την ειρήνη επισφαλή.

Έτσι δημιουργούνται νέοι κίνδυνοι:

- ο νέες εστίες πολέμου δημιουργούνται στον πλανήτη (πχ. σε Λιβύη, Συρία)
- ο οι πολεμικοί εξοπλισμοί αυξάνονται
- ο νέα φονικά όπλα μαζικής καταστροφής επινοούνται από τις πολεμικές βιομηχανίες (πχ. βιολογικά όπλα, πυρηνικά κλπ.)
- ο πληθαίνουν οι τρομοκρατικές ενέργειες

Αιτίες πρόκλησης πολέμου

- Τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα των ισχυρών (εδαφικές διεκδικήσεις, οικονομικός ή πολιτικός έλεγχος) συχνά οδηγούν σε ένοπλες συγκρούσεις.
- Η βιομηχανία όπλων είναι μια από τις μεγαλύτερες παγκόσμια και έχει σημαντική επιρροή στη λήψη των αποφάσεων διεθνώς. Η πρόκληση εντάσεων είναι γι' αυτήν κερδοφόρα επιχείρηση, αφού συνδέεται με την πώληση όπλων.
- Φιλόδοξοι πολιτικοί ηγέτες επιδιίδονται σε επεκτατικούς πολέμους για να αυξήσουν την επιρροή τους και να ικανοποιήσουν τις φιλοδοξίες τους.
- Χώρες με οικονομική ισχύ επιλέγουν τον πόλεμο για να επιδείξουν την ισχύ τους στις αδύναμες χώρες και να επιβάλουν την πολιτική τους.
- Ο πόλεμος επιλέγεται από ηγέτες όταν θέλουν να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη από τα μεγάλα προβλήματα που την απασχολούν. Η εφεύρεση ενός εχθρού μεταθέτει το κέντρο βάρους από την εσωτερική πολιτική κατάσταση σε εξωτερικά ζητήματα.

Συνέπειες του πολέμου

- Απώλεια ανθρώπινων ζωών, αναπηρίες, σοβαρά προβλήματα υγείας, όχι μόνο κατά τη διάρκεια των συρράξεων αλλά ακόμη και στις επόμενες γενιές. Με τη μείωση του πληθυσμού πλήττονται ανεπανόρθωτα όλοι οι τομείς της οικονομίας και του πολιτισμού.
- Καταστροφή της οικονομίας των χωρών που εμπλέκονται στον πόλεμο, λόγω των υλικών καταστροφών και της σπατάλης μεγάλων ποσών σε πολεμικές ανάγκες. Το εμπόριο, η γεωργία, η βιομηχανία δεν αναπτύσσονται με αποτέλεσμα την υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου, τη φτώχεια και την ανεργία.
- Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος από τη χρήση χημικών ή πυρηνικών όπλων. Η καταστροφή που συντελείται δε γνωρίζει σύνορα και οι επιπτώσεις της μπορεί να διαρκέσουν πολλές δεκαετίες (πχ. τερατογενέσεις).
- Αναλφαβητισμός, καταστροφή μνημείων και έργων του πολιτισμού.

- Μεγάλοι πληθυσμοί αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους γιατί κινδυνεύουν και να ζήσουν ως πρόσφυγες σε ξένη χώρα με αβέβαιο μέλλον.
- Ανασφάλεια , σύγχυση και φόβος κλονίζουν την ψυχική ισορροπία των ανθρώπων που βιώνουν έναν πόλεμο και δημιουργούν ψυχικά τραύματα που τους ακολουθούν και στην περίοδο της ειρήνης.
- Ο πόλεμος εξαχρειώνει ηθικά τον άνθρωπο, τον υποβιβάζει στην κατάσταση του θηρίου. Προκειμένου να επιβιώσει, και σε καθεστώς ανομίας και βίας, καταφεύγει σε πράξεις απάνθρωπες, που ποτέ δε θα σκεφτόταν σε περίοδο ειρήνης. Ενισχύονται έτσι επικίνδυνα κοινωνικά φαινόμενα, όπως η εγκληματικότητα και η παρεμπόδιση της ομαλής λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Η αξία της ειρήνης

- Η ειρήνη ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας του πολίτη, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη γαλήνη και την ψυχική ηρεμία του.
- Θέτει τις προϋποθέσεις για μόρφωση και πνευματική ανάπτυξη. Σε περίοδο ειρήνης καλλιεργούνται και αναπτύσσονται οι τέχνες , οι επιστήμες , τα γράμματα.
- Συμβάλλει στη οικονομική πρόοδο, αφού διευκολύνει τις συναλλαγές, το εμπόριο, την παραγωγική δραστηριότητα.
- Καλλιεργούνται κοινωνικές αρετές, όπως η αλληλεγγύη και ο αλληλοσεβασμός.
- Ξεπερνιούνται οι εθνικές διαφορές και οι ρατσιστικές προκαταλήψεις, με συνέπεια την αρμονική συνύπαρξη των λαών, ενώ τα προβλήματα επιλύονται με διεθνή συνεργασία και διάλογο.

Τρόποι διασφάλισης της ειρήνης και τις αποτροπής του πολέμου

- Η ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών και η άσκηση πίεσης προς τις κυβερνήσεις για την παύση των συρράξεων, τον περιορισμό των εξοπλισμών και το μελλοντικό αφοπλισμό.
- Η παροχή ανθρωπιστικής παιδείας στους νέους μέσω της εκπαίδευσης. Με την αντικειμενική προσέγγιση της Ιστορίας, ο μαθητής θα μπορέσει να κατανοήσει τις ολέθριες συνέπειες του πολέμου και θα αντιληφθεί την αλληλένδετη σχέση ειρήνης και προόδου.
- Η ενεργοποίηση των μέσων ενημέρωσης που μπορούν να καταδείξουν τη φρίκη του πολέμου, ευαισθητοποιώντας το κοινό για τον αγώνα υπέρ της ειρήνης.
- Οι πνευματικοί ηγέτες έχουν χρέος να παραδειγματίζουν με τη στάση τους και να συμμετέχουν σε κάθε καταδίκη του πολέμου θεωρητική ή έμπρακτη.
- Η προώθηση του διαλόγου ως μοναδικού μέσου επίλυσης διαφορών μεταξύ κρατών.
- Επικράτηση των διεθνών κανόνων δικαίου, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενεργοποίηση του Ο.Η.Ε. και των άλλων ανθρωπιστικών οργανώσεων για την παύση των πολεμικών συρράξεων και την αποτροπή νέων.